

Stel je voor! Alles heb je in de hand. Je kunt je wapenen tegen ziekte of andere rampen.
Ongewisheid en onzekerheid bestaan niet meer voor je.
Zoals jij het wilt, zo zal het gaan. Voor jou ligt alles voor het grijpen.
Je bent baas over je eigen leven, je bent als God.
Ja. je ogen zullen opengaan

Het lijkt een aanlokkelijke droom. Voor de eerste mensen en nu.
Zie de reclamespotjes voor automerken, en dergelijke:
“de wereld gaat voor je open ... alles ligt aan je voeten..., jij bepaalt.”
Wat is erop tegen, zou je zeggen.

Wel, dat horen we in het verhaal van de eerste lezing.
De ogen gaan open, maar het is niet een droom-wereld die ze zien.
De werkelijkheid blijkt beangstigend: ze ontdekken dat ze *naakt* zijn.
Dat wil niet zeggen dat ze ineens preuts worden,
maar dat zij aan den lijve voelen dat zij zonder dekking zijn,
blootgesteld aan elkaar, uiterst kwetsbaar...
Want is die ander nog te vertrouwen, als die ander net als jij
wil pakken wat ie pakken kan?...

Overall waar het <ik> zich groot maakt, uit is op macht,
gaat het mis tussen mensen, tussen mens en milieu, tussen mensen en hun Oorsprong
Je hoeft maar het journaal aan te zetten of naar je eigen leefomgeving te kijken
om het zelf te zien: lieden die gauw zijn aangebrand,
burgemeesters die worden bedreigd,
een agressor die, in de ban van een groot rijk, over lijken gaat.
De <ander> is een sta in de weg geworden, een bedreiging voor het <ik>.
Zo brengt de mens *de zonde* in de wereld, schrijft Paulus.
Het woord ‘zonde’ betekent letterlijk: misser, gemiste kans, naast het doel schieten.
En de gemiste kans heet vrede, sjaloom, dat is: verbinding, samenklank.
Die is verstoord. In de plaats daarvan komen tyrannie, slavernij, oorlog.

Maar één is er die een ommekeer heeft gebracht, vervolgt Paulus: de nieuwe mens Jezus.
De oude mens wil alles beheersen, boven anderen uitklimmen.
De nieuwe mens Jezus kiest voor aandacht en respect - anderen hoog achten en nabij zijn Hij gaat
naar een plek waar wij liever niet zijn, maar toch vroeg of laat terecht komen:
de woestijn - dat is leegte, honger en dorst; het duurt maar en je komt niet verder.
Hoe herkenbaar: je begint enthousiast aan iets – een relatie, opbouw van gemeenschap;
maar de obstakels zijn taaier dan je dacht; de frisheid gaat eraf,
je energie raakt uitgeput, je voelt je leeg.

Die ervaring van leegte wilde Jezus niet ontlopen;
uitdrukkelijk wilde hij die met ons delen, tegen de stem van de verleiding in die zei:
“Als er één is die de regie in handen kan nemen ben jij het. *Je bent toch zoon van God?*
Een klein kunstje om deze stenen hier in broden te veranderen. Er liggen er genoeg!”

Maar hij kiest niet het privilege, de uitzondering, maar de verbinding met ons.
Zijn antwoord begint met "*de mens...*". Dat is cruciaal: hij vereenzelvigd zich met ons.
Hij wil niet zichzelf promoten, voor de anderen uit of over anderen heen.
Hij wil mét ons ondergáán wat ieder mens ondergaat in momenten van leegte:
dat het gemis aan je knaagt, de pijn niet is te verhelpen, het leven geen happeez is;
dat het er dan om gaat de leegte open te houden - die niet weg te eten of te drinken -
in het vertrouwen dat je weer aangesproken wordt door iets dat een appel op je doet. De mens
leeft uiteindelijk niet van wat de maag vult, maar van wat je binnenste vervult:
iets om voor te leven, om voor te gaan, een Stem door iets of iemand heen die zegt:
ik heb je nodig, het doet er toe dat jij er bent. Jezus verwoordt het zo:
De mens leeft niet van brood alleen, maar van wat komt uit Gods mond:
Een mens wil aangesproken worden, gevraagd zijn, gewenst; daar leeft hij/zij van op.
Maar om die stem te horen moet je het wel stil laten worden in jezelf,
de leegte niet opvullen met lawaai.
Een mooie opgave voor de vastentijd.

De stem van de illusie doet een tweede poging:

"Gooi je omlaag en Gods engelen zullen je dragen." Of die zeggen wil:

Je hoeft maar te knippen met je vingers en goddelijke krachten staan tot je beschikking. Met 'Gott
mit uns' kun je je alles permitteren. Niets kan je nog deren!

Het antwoord van Jezus is kort en krachtig. *"Je zult God niet op de proef stellen"*,

dat is: Je zult God niet naar je hand zetten, maar God de ruimte geven om "God" te zijn:

op zijn manier, onverwacht en ongedacht; niet zoals jij denkt, niet zoals jij verwacht.

Niet ik ben het centrum; de lijnen van de toekomst komen niet in mij bij elkaar.

Niet wij staan niet aan het controle-paneel van de wereld.

Houd de situatie open, al weet je geen raad, al voel je je machteloos
en moet je het helemaal uit handen geven.

De ellende begon met alles handen willen hebben; het leidde tot tweespalt

De remedie is dat je uit handen kunt geven; het leidt tot verbinding, shalom, vrede.

Laat los dat jij gelijk moet hebben, dat het moet gaan zoals jij wilt. En proef wat dat doet.

De grote verleider geeft het nog niet op:

'ik kan je macht geven over alles', mensen, dieren, heel de schepping .

Geen vervelende afhankelijkheid en onzekerheid meer. Jij bepaalt; wat jij wilt gebeurt.

En weer spreekt Jezus als onze lotgenoot en bondgenoot - en daardoor als onze gids :

Je zult de Aanwezige alleen dienen, die God die zegt: Ik Zal Er Zijn.

Dat betekent: kiezen voor een leven van <ik zal er zijn> in plaats van <ik zal je hebben> Het <er
zijn> staat dan voorop en niet het <hebben>: delen gaat voor bezitten,

eerst moet de ander tot zijn recht komen, dan pas komt het profijt dat ik van hem heb.

Dan is er vrede mogelijk, harmonie - dat is letterlijk: samenklank.

Dan vullen mensen elkaar aan in plaats van elkaar te bestrijden.

Maar dat betekent wel dat niet ík alles bepaal.

Niet dat ik geen ambities mag hebben,

maar dat ik die af te stemmen heb op die van de ander, dat ik mij inspan om te weten wat mijn
levenspartner, collega medewerker of toevallige metgezel nodig heeft.

Dit lijkt me uiterst zinvol huiswerk voor de vastentijd.

VOORBEDEN

Bidden wij tot God
die het licht laat schijnen
waar het donker is:

Bidden wij voor volken in oorlogsgebieden,
voor mensen die roepen om een menswaardig bestaan:
dat er uitzicht komt op vrede,
dat de machthebbers de weg van de terreur afzweren

Roepen wij tot de Barmhartige

Voor hen die zoeken naar kwaliteit van leven
maar gevangen zitten in oude gewoontes
of in een omgeving die verandering tegenhoudt:
om innerlijke moed en ondersteuning van mensen om hen heen

Roepen wij tot de Barmhartige

Voor allen die enthousiast met anderen op pad zijn gegaan
maar ontmoedigd raken doordat het anders liep dan verwacht:
dat zij elkaar helpen om vertrouwen te blijven houden
en onderweg onverwachte bemoediging ervaren

Roepen wij tot de Barmhartige

Voor allen die in een niemandsland terechtgekomen zijn.
- omdat zij een dierbare moeten missen of hun baan verloren:
dat zij met steun van anderen hun weg mogen vinden
en gesterkt door de moeilijke tijd komen.

Roepen wij tot de Barmhartige

Voor ons die hier bijeen zijn in deze tijd van Veertig Dagen:
dat het dagen van bezinning worden voor ons,
waarin wij ons verdiepen in de weg die Jezus gaat,
een weg van verbondenheid, ook als het leven woestijn wordt.

Roepen wij tot de Barmhartige

GEBEDEN

Opening

God, onze toevlucht en ons behoud,
zwerfers zouden wij zijn op aarde
en vastlopen in de woestijn,
als Gij ons niet tegemoet gekomen waart,
in Jezus Messias, leidsman ten leven.
Houd onze ogen gericht op Hem,
dat Hij ons moge leiden,
door beproevingen heen,
naar het land van uw belofte,
naar waarachtig leven
dat duren zal tot in eeuwigheid

Over de gaven

Geprezen zijt Gij, God,
om het brood dat ons voedt
en de wijn die ons opneemt in uw vreugde
Aanvaard ons in deze gaven,
vruchten van de aarde
en werk van onze handen
en maak ze tot manna in de woestijn
en tot leven dat overvloedt
en ons verbindt in U
die leeft in eeuwigheid

Afsluiting

Goede God,
doe ons de vreugde smaken
van uw beschermende aanwezigheid
en schenk ons uw Geest
die ons in nacht en ontij
bewaren zal op uw weg,
waarop Jezus, uw zoon, ons voorgaat.
Geef dat wijh met alle mensen op aarde
de vrede mogen kennen van uw land
waar alle haat verdwenen is
en wijh voor elkaar broeders en zusters zijn,
in deze veertig dagen en heel ons leven.

Jozef Essing o.p.